LESBRIEF

BIJ DE GEUR VAN GROEN VAN PAMELA SHARON

Jonge Jury 2025

LEESFRAGMENT

De Geur van Groen van Pamela Sharon

Fragment bij *De Geur van Groen* van Pamela Sharon

6
Grijs

Onze school is niet zo groot, daar heeft mijn moeder haar op uitgekozen. Een kleinschalige scholengemeenschap waar studenten meer zijn dan alleen een nummertje, tenminste, dat laten ze onze ouders graag geloven. Ik ben nummer 115 van de ruim 250 leerlingen. Dat weet ik omdat de Woeste geregeld gefrustreerd uitroept: 'Daar heb je 115 en 110 weer!' als Lin en ik ons weer eens moeten melden omdat we onze mond niet wisten te houden in de les. Voordat ik May-Lin ontmoette bestond mijn wereld vooral uit mijn moeder en haar kijk op de dingen om me heen. In haar beleving is alles erg zwart-wit. Ik leerde pas dat er ook grijs bestond toen ik bevriend raakte met Lin. Het grijs dat in het midden ligt en waar je nooit zeker van weet of het waar is of niet. Stelen is slecht maar wat doe je als je familie al dagen geen eten heeft omdat je geen werk hebt? Met Lin had ik het vaak over dat soort dingen. Haar nuchtere kijk op de wereld stond soms haaks op wat ik had meegekregen van mijn moeder. Als je honger hebt en je hebt je best gedaan om werk te vinden, dan mag je stelen, want het is immers voor een goed doel. En je mag best afkijken als je een antwoord op een vraag niet weet, als je een poging hebt gedaan te leren.

May-Lin ging zonder twijfel met me mee naar dezelfde school. Ik hoefde het haar niet eens te vragen. 'Zo makkelijk kom je niet van me af, bitch,' waren haar legendarische woorden toen ze me vertelde dat we nog minstens vier jaar met elkaar opgescheept zouden zitten. Al vanaf de basisschool droomden we over ons leven op de middelbare. Als we toen hadden geweten hoe ons leven er nu uit zou zien, dan hadden we vast andere dromen gehad.

'Kyona zegt dat de schoolfeesten legendarisch zijn.'
We liggen op onze buik in het zand met onze benen zwiepend in de lucht. De zonnebril op mijn neus is minstens twee maten te groot, maar dat maakt niet uit. Daardoor zie ik er minstens vijf jaar ouder uit, zegt Lin, en dat is precies de bedoeling. Een paar meter van ons vandaan is een groepje oudere jongens aan het voetballen en we doen ons uiterste best om door ze opgemerkt te worden. We vinden het erg belangrijk om cool gevonden te worden: het kleine Aziatische meisje en de lange oer-Hollandse blonde. Soms schiet een van de jongens de bal onze kant op en wordt er luidruchtig geroepen dat we de bal terug moeten passen. Iedere keer als de bal voor me neerploft, voel ik de zandkorrels tegen mijn huid opspringen en geeft May-Lin me zachtjes instructies welke kant ik de bal op moet gooien. Zo vermaken we ons een tijdje totdat de jongens het voetballen zat zijn en een aantal van hen bij ons komt zitten. Als ze naar onze namen vragen, zeggen we dat we Andrea en Kelly heten. We bluffen over hoe irritant de middelbare is en hoe vaak we er uit gestuurd worden. De

jongens moeten smakelijk lachen om onze grapjes en al snel schuiven ze steeds meer naar ons toe.

Ik voel Lins hand kort op de mijne en weet dat het tijd is om naar huis te gaan. Bluffen dat je een stuk ouder bent is één ding, de dingen doen die oudere meiden doen is iets heel anders. Natuurlijk hebben de jongens snel door dat we hem proberen te smeren en ze proberen ons te overtuigen nog even te blijven. Als May-Lin vastberaden zegt dat we nu toch echt moeten gaan, gaat het mis.

De jongen die naast me zit buigt zich naar me toe. Opeens raken zijn lippen de mijne en ik duw hem in wilde paniek van me af. Omdat ik totaal geen ervaring heb met dat soort dingen voelde ik het niet aankomen. Mijn grote bril valt naast me in het zand en ik weet niet waar ik mijn blik op moet focussen dus richt ik mijn blik op de grond.

'Hey, rustig maar, ik doe je niets.'

Zijn stem klinkt spottend en ik duw mezelf omhoog. Ik zoek met mijn handen Lin op om me aan haar vast te kunnen houden en al snel voel ik gelukkig haar vertrouwde warmte. Ik ben zo gefocust op Lin dat ik niet heb gemerkt dat de jongen ook is gaan staan. Opeens voel ik zijn ademhaling op mijn gezicht en realiseer ik me dat hij vlak voor me staat.

'Kijk me eens aan.'

Zijn stem klinkt dreigend en opgelaten probeer ik te doen alsof ik hem aankijk.

'Wat de fuck! Je bent blind!'

Lin duwt hem van me weg en bukt zich om onze spullen in een tas te proppen.

'Ja, en wat dan nog?' snauwt ze hem toe.

'Ik doe het niet met gehandicapten.'

'Ten eerste: Raaf is niet gehandicapt. Ze ziet meer dan jij ooit zult zien. Ten tweede: gehandicapten doen het niet met jou en niet andersom.' Het levert haar een luid gejoel op van de andere jongens en zo snel als we kunnen laten we het strand achter ons.

Nog hoor ik zijn stem in mijn hoofd, vol verontwaardiging en walging, alsof ik een zonderling was. Nu, achteraf, weet ik dat hij zichzelf een houding had proberen te geven omdat ik hem net afgewezen had, maar toen voelde het alsof hij me recht in mijn gezicht geslagen had. Het was de eerste keer dat ik me realiseerde dat er mensen op de wereld waren die mij niet zouden accepteren om wie ik was. Dat was nieuw. Medelijden was ik gewend, net als overdreven vriendelijkheid. Maar dit niet. Mijn blindheid is een onderdeel van mij dat ik niet zomaar uit kan schakelen, hoe graag ik dat ook zou willen. Sindsdien ben ik op mijn hoede als ik nieuwe mensen ontmoet en daarom heb ik ook niet zoveel vrienden. Ik heb ze ook niet nodig met een vriendin als Lin.

Het is nu te koud voor het strand en toch lopen Lin en ik met onze blote voeten door het ijzige water. Het is alsof er duizenden kleine spelden in mijn voeten prikken. De zee en de wind doen een wedstrijdje om het hardst en de golven spatten hoog uiteen. Mijn haar waait in mijn gezicht en we moeten tegen elkaar schreeuwen om elkaar te kunnen verstaan.

'Eigenlijk is grijs echt de meest saaie kleur die ik ken.'

Ik probeer een voorstelling te maken van grijs. Grijs is niet spannend, het is koud en kil. Het lijkt op schuurpapier. Alsof er ooit een mooie kleur bovenop heeft gelegen maar die weg is geschuurd door de wind. De relatie tussen mijn ouders is grijs. Alle kleur die er ooit tussen hen was is verdwenen. Als ik dat hardop tegen Lin zeg moet ze lachen.

'Inderdaad, dat ja.'

We lopen verder terwijl we nog meer voorbeelden verzinnen waaraan we denken bij de kleur grijs. Onze leraar aardrijkskunde, een nummer van een bepaalde artiest waar we een hekel aan hebben, dat ene klasgenootje dat nooit haar mond opendoet.

'Die dag dat we hier op het strand lagen met die jongens, dat was een grijze dag.'

Ik gooi het schelpje dat ik al een tijdje in mijn handen heb zo ver als ik kan weg en duw mijn handen dan weer in mijn warme zakken. Mijn woorden worden net als het schelpje meegenomen door de wind en May-Lin staat stil.

'Nee, die dag was gewoon kut. Daar is zelfs grijs te goed voor.'

Als we genoeg hebben van de kou lopen we naar de bushalte. In de bus is het warm en het gehobbel van de bus maakt me slaperig. Schuin tegenover ons zit een meisje met haar moeder. Ze praten zachtjes over het verjaardagsfeestje waar het meisje morgen naartoe gaat. Ik werd nooit uitgenodigd voor feestjes. Ouders vinden blinde kinderen altijd een beetje eng, want stel je eens voor dat er iets gebeurt. Naast me zit May-Lin te prutsen met haar mobieltje. Kylen probeert haar te overtuigen dat ze hem een tweede kans moet geven. Hij kan zijn tijd beter aan iets anders besteden aangezien Lin alweer op hem uitgekeken is. *Uitgekeken*. Bij die gedachte moet ik onbewust grinniken.

'Wat?'

Ze kijkt op van haar mobieltje en tikt me aan.

'O, niets. Ik had een binnenpretje.' Ik grijns in de hoop dat deze uitleg genoeg is.

'Ga me nou niet vertellen dat je stemmen in je hoofd hoort ofzo. Blind kan ik aan, stemmen weet ik zo net nog niet,' zegt ze met een milde spot in haar stem.

Ik geef haar een duw en ze lacht. Dan buigt ze zich weer over haar mobieltje en hoor ik haar zachtjes mompelen dat haar moeder niet zo moet zeuren en dat ze heus wel op tijd thuis is voor het eten.

Als ik thuiskom zit mijn moeder aan de keukentafel. Ze groet me kort en schuift me dan een stuk papier toe. Ik gok dat het de menukaart is van het plaatselijke sushirestaurant en mijn vingers bevestigen al snel dat vermoeden. Sushi is ons lievelingseten. Mijn moeder heeft de afgelopen twee weken heel erg haar best gedaan om onze ruzie goed te maken. Ze blijft bij haar standpunt, maar dat ik vandaag alleen naar het strand mocht zie ik als een kleine overwinning.

'Geen zin om te koken. Kies maar wat.'

Haar stem klinkt moe en afgemat en even heb ik met haar te doen. Ik duw de kaart, die mijn moeder speciaal voor mij omgezet heeft in braille, weer weg.

'Hetzelfde als altijd?'

Ik knik. 'Hetzelfde als altijd.'

'Was het leuk op het strand?' vraagt ze me terwijl ze de kaart open- en weer dichtvouwt.

Weer knik ik en ik gooi mijn jas over de keukenstoel. Ik stel me nu voor dat mijn moeder me streng aankijkt omdat ze eigenlijk wil dat ik mijn jas netjes op de kapstok hang. Aan haar diepe zucht te horen zit ik er niet ver naast.

'Ik moet vanavond nog wat afmaken. Als jij nu eerst je huiswerk doet, dan kunnen we vanavond samen een film kijken.'

Ze legt de kaart weg en opent haar laptop om de bestelling te plaatsen. *Samen? Er is weinig samen aan*. Zij kijkt de film, ik luister de film. Ik hou niet van de films die mijn moeder kiest als we samen iets gaan kijken, ze zijn namelijk allemaal hetzelfde. Films met veel dialogen, weinig geweld en makkelijk te beschrijven achtergronden. Toch knik ik. Er is toch niets anders dat ik kan gaan doen op deze zaterdagavond. May-Lin heeft een familieding en verder zijn er weinig mensen die er zin in hebben een zaterdagavond met mij door te brengen.

Ik maak mijn huiswerk op mijn kamer met de muziek zo hard dat het mijn hoofd vult. Het is een van die dingen waar mijn moeder geen commentaar op heeft omdat ze weet dat muziek voor mij zo ontzettend veel betekent. Mijn laptop staat op mijn bureau, ernaast ligt een stapel boeken die ik moet lezen voor Nederlands. Soms maak ik gebruik van luisterboeken. De boeken die ik zelf graag wil lezen lees ik het liefst in braille zodat ik de bladzijden kan voelen. Ik ben gek op lezen en op de plank aan de wand boven mijn bed staat een grote rij boeken. De boeken bestelt mijn moeder online, de plaatselijke bibliotheek heeft een kleine selectie en ik kan er boeken aanvragen maar ik kom er niet graag. Het voelt niet fijn om rond te lopen tussen al die boeken vol met verhalen die ze nooit aan me kunnen vertellen. Ik hou van de geur van een nieuw boek en het gevoel van de vers gedrukte puntjes die een eigen verhaal vertellen. In boeken wordt alles omschreven en kan ik zonder hulp de wereld in mijn hoofd bouwen die bij het verhaal hoort. De ene keer is dat een kasteel, de andere keer een subtropisch eiland. Lin heeft een hekel aan lezen, waardoor ik me meestal alleen voel met de verhalen in mijn hoofd die ik zo graag met iemand zou willen delen.

Na mijn huiswerk pak ik mijn tas. Morgen ben ik voor een paar dagen bij mijn vader, omdat mijn moeder naar het buitenland moet voor haar werk. Ze vindt het vreselijk dat ze me bij mijn vader achter moet laten en geeft me iedere keer van alles mee om haar schuldgevoel af te kopen. Dit keer is het een nieuwe weekendtas waar ze mijn naam in braille op heeft laten borduren. Superlief maar iedere keer als ik de tas aanraak, heb ik er toch een dubbel gevoel bij. Ik prop er wat kleding in en ben een tijdje op zoek naar een dikke gebreide maillot die ik morgen per se aan wil onder een rokje dat ik niet zo lang geleden samen met Lin in de stad heb gekocht. Uiteindelijk vind ik hem onder mijn bed net op het moment dat mijn moeder mijn kamer binnenkomt.

'Ik heb je al drie keer geroepen, Raaf.' Ze pakt wat spullen op en gooit ze op mijn bed. 'Het zou fijn zijn als je de muziek iets zachter zou zetten als je weet dat we zo gaan eten.'

Voorzichtig sta ik op en vouw ik de maillot een paar keer dubbel. Ik hoor mijn moeder diep zuchten.

'En het zou ook fijn zijn als je je kleding eens zelf in de was zou stoppen. Je weet waar de wasmand staat.'

Dat weet ik inderdaad, maar ik heb er meestal geen zin in. Hier op mijn kamer weet ik precies waar mijn spullen liggen. Nou ja, meestal, als het niet te veel een zooi is, zoals nu het geval is. Ik heb

betere dingen te doen dan opruimen. Muziek luisteren en berichtjes sturen naar Lin, bijvoorbeeld. Mijn moeder klakt afkeurend met haar tong en ik loop achter haar aan de trap af. Twaalf treden, zelfs al zou ik ze niet tellen, dan nog zou ik weten waar de trap stopt. Sommige dingen weet je gewoon, zoals welke kleur M&M je het liefste eet of dat geitenkaas niet alleen smerig ruikt maar ook smerig smaakt. Samen eten we sushi op de bank en kijken we televisie omdat ik gesmeekt heb niet weer zo'n duffe film te kijken. Na een tijdje gaat mijn telefoon en stop ik de dopjes in mijn oren. Het is een berichtje van May-Lin.

> *Hey bitch. Grijs is bij een Chinees zitten met je ouders en aangezien worden voor het personeel door die knappe jongen als je naar de wc loopt. Hoe ga ik dit overleven?*

Geduld, en als dat niet helpt ben je altijd welkom om hier tv te komen kijken met mijn moeder, spreek ik in, en ik luister naar de stem die mijn berichtje opnieuw voorleest voordat ik inspreek dat het berichtje verzonden mag worden.

Al snel krijg ik antwoord.

Ik hou van je, maar nee, dank je. Zie je snel weer!

7
Rood

Toen mijn ouders uit elkaar gingen voelde dat bijna als een opluchting. Hoeveel ik ook van mijn ouders hou, zij hielden duidelijk niet meer van elkaar. Mijn ouders besloten dat het beter voor me was om bij mijn moeder te blijven, omdat zij in het huis bleef wonen waar alles voor mij zo bekend was. Zodra mijn vader een eigen plekje had gevonden, vertrok Brent en bleef ik alleen achter met mijn moeder. Brent en mijn moeder hebben het nooit zo goed met elkaar kunnen vinden. Zijn 'ik-zie-wel-wat-het-leven-me-gaat-brengen'-houding botste flink met mijn moeders 'ik-wil-alles-onder-controle-houden'-houding. Ik miste Brent verschrikkelijk, en gelukkig kwam hij geregeld langs. In het begin vooral als mam niet thuis was, toen hij ouder werd steeds vaker als zij er ook was. Nu kunnen ze het wel weer goed met elkaar vinden, maar nog steeds brengen Brent en ik het liefste onze tijd samen bij onze vader door. Ik omdat ik niet het gevoel heb bij alles wat ik doe in de gaten gehouden te worden. Brent omdat hij nog steeds spullen op zijn kamer bij onze vader heeft staan en omdat mijn vader en Brent veel op elkaar lijken.

Mijn vader heeft besloten dat het een briljant idee is om samen met mijn broer en mij de kerstboom op te tuigen. De naalden prikken en laten mijn handen jeuken. Ik doe alsof er niets aan de hand is en ga stug verder met het lukraak ophangen van ballen in de boom. Brent geeft goedbedoelde adviezen

waar ik niet naar luister omdat ik eigenwijs ben en het zelf wil doen. Dat de boom er waarschijnlijk niet uitziet kan me weinig schelen, ik zie hem toch niet. Op de achtergrond klinkt het ene walgelijke kerstliedje na het andere terwijl mijn vader in de keuken het idee probeert te wekken dat hij aan het koken is. Brent en ik weten alle twee dat hij kant-en-klare lasagne van de supermarkt in de oven stopt. Ik sta op mijn tenen en voorzichtig hang ik een rode bal in de boom die Brent in mijn handen heeft gelegd.

Bij iedere bal die hij me aangeeft verzint hij een raadsel en pas als ik de kleur geraden heb, mag ik de bal in de boom hangen. Het is een spelletje dat we al jaren spelen en waar we de grootste lol om hebben. Het merendeel van de ballen is rood omdat dit voor mij de kleur is die bij kerst hoort. Maar rood is meer dan alleen de kleur van kerst. Rood voelt als de vlinders in je buik, niet de beginnende vlinders die horen bij roze, maar de vlinders die ervoor zorgen dat je nergens anders meer aan kunt denken dan aan diegene. De lucht kan rood worden door de ondergaande zon. Het is vast een mooi gezicht om de zon te zien zakken. Een samensmelting van kleuren en warmte. Rood kan ook dat beklemmende gevoel geven dat je niet zonder die ander kunt. Je familie, je vrienden en die ene jongen. Wie dat ook mag zijn.

Brent staat naast me, hij ruikt naar bier en sigaretten. Zijn warmte naast me is fijn. Nu hij studeert in een andere stad spreek ik hem nog maar zelden. Brent is altijd mijn maatje geweest. Ondanks mijn handicap heeft hij me nooit anders behandeld, tot grote ergernis van mijn moeder. Geregeld kwam ik huilend thuis omdat hij een bal in mijn gezicht geschopt had of omdat ik niet meer wist waar hij was. Samen haalden we kattenkwaad uit, totdat hij bij mijn vader ging wonen en we elkaar opeens niet meer zo vaak zagen.

‘Mooiste boom ooit, Raaf.’ Zijn stem klinkt laag en melodieus, ondanks zijn sarcasme. Brent heeft een van de mooiste stemmen die ik ooit gehoord heb.

Ik gooi nonchalant mijn haar naar achter en tover een oogverblindende lach op mijn gezicht.

‘Een van mijn vele talenten.’

Brent trekt me naar zich toe en knuffelt me. Meestal duw ik hem dan met een sarcastische opmerking van me af, maar nu voelt het goed. Met zijn drieën eten we lasagne voor de tv. Het is al laat als mijn mobiel gaat. Ik sta op het punt om naar bed te gaan en eigenlijk heb ik geen zin om op te nemen. Straks is het mijn moeder en verpest ze de fijne sfeer met al haar goede bedoelingen.

‘Het is May-Lin.’

Brent geeft me de telefoon aan en ik leg hem tegen mijn oor.

‘What’s up, bitch?’ brul ik bijdehand door mijn mobieltje.

Aan de andere kant van de lijn is het stil.

‘Lin?’

Een naar gevoel bekruipt me en Brent komt dichter bij me staan alsof ook hij het voelt. Hij ruikt vertrouwd en ik leun tegen hem aan. Ik hoor een diepe zucht en dan een onbekende stem.

‘Raven? Ik ben de moeder van May-Lin. Ik bel je om te zeggen dat May-Lin een ongeluk heeft gehad. We zijn nu in het ziekenhuis en het gaat niet goed.’

Het duizelt me. May-Lin in het ziekenhuis en het gaat niet goed? Ik voel mijn benen opeens niet meer en grijp me aan Brent vast.

‘Wat? Hoe?’ breng ik stamelend uit.

‘Sorry, meer weten we nu ook niet. Ik wilde dat je het wist. Je was haar beste vriendin.’

Ik hoor het verdriet in haar stem.

Ik *was* haar beste vriendin? *Was*? Het is alsof iemand mijn keel dichtknijpt en ik geen adem meer kan halen. Er komt een raar geluid uit mijn mond dat ik niet herken.

‘Ik… Ik moet ophangen,’ hoor ik Lins moeder snikken.

‘Nee, wacht! Waar is ze nu? Ik moet haar zien!’

Het is stil aan de andere kant van de lijn.

‘Alsjeblieft?’ Mijn stem klinkt smekend.

‘Sorry Raven, maar dat is nu niet mogelijk. We houden je op de hoogte.’

Met mijn telefoon nog tegen mijn oor laat ik me op de grond zakken. Brent zit naast me, zijn armen om me heen. Hij heeft genoeg van het gesprek meegekregen om een idee te hebben waar het over ging.

‘Het valt vast mee.’ De manier waarop hij het zegt, vertelt me dat hij zijn eigen woorden niet gelooft. Ik verberg mijn hoofd in mijn handen. Ik wil naar het ziekenhuis, nee, ik moet naar het ziekenhuis! Ik vraag of Brent me wil brengen en ik kijk smekend zijn kant op.

‘Sorry. Ik heb gedronken en ik denk dat nu niet het juiste moment is. Zodra je naar Lin toe mag, breng ik je, goed?’

Ik knik, ook al is niets meer goed. Met zijn drieën zitten we op de bank. Op de achtergrond staat de televisie aan. Ik hoor het geluid maar ik kan er niet op focussen, omdat ik alleen nog maar aan May-Lin kan denken. Wat is er gebeurd? Brent probeert me af te leiden door te vertellen over zijn studie. Ik luister met een half oor. Het is midden in de nacht als mijn vader en Brent nog steeds samen met mij op de bank zitten. Mijn mobieltje heb ik de hele tijd al zo stevig in mijn handen dat mijn vingers verkrampt aanvoelen, maar na een paar uur klinkt eindelijk mijn ringtone door de huiskamer. Met een brok in mijn keel neem ik op.

‘Raven? We hebben slecht nieuws.’

Dit keer is het Kyona, Lins zus, en ik hou mijn adem in.

‘Lin heeft een ongeluk gehad op haar fiets…’

Ze maakt haar zin niet af. Ik weet wat ze gaat zeggen, ik kan het alleen niet geloven. Ik wil het niet geloven. En dan na een lange stilte hoor ik haar de woorden zeggen waar ik zo bang voor ben. Lin is dood.

Dan begin ik te huilen. Het huilen stopt niet, hoe ik mijn best ook doe om de tranen te stoppen, ik blijf huilen totdat ik het gevoel heb dat mijn hoofd uit elkaar knalt en ik minstens tien liter water moet drinken om al het vocht dat ik verloren ben weer bij te vullen. Het is alsof er iemand een groot gapend gat heeft geslagen in mijn borstkas dat nooit meer gevuld zal worden. Alles wat altijd zo vanzelfsprekend was, blijkt dat helemaal niet te zijn. Er is niets meer, behalve zwart.

LESMATERIAAL BIJ DE GEUR VAN GROEN VAN PAMELA SHARON

OPDRACHT 1

Raven en May-Lin zijn beste vriendinnen, maar lijken ook voor een deel elkaars tegenpolen.

- Noteer hieronder waarin ze verschillend zijn.

RAVEN	MAY-LIN

- Op wie lijk jij het meest en waarom? Het feit dat Raven blind is, laat je hier **buiten beschouwing.**
- Waarom heeft Raven May-Lin zo nodig? Noem minimaal twee redenen.
- Heb jij je beste vriend of vriendin ook op een bepaalde manier nodig? Waarom?
- Ben je het eens met onderstaande uitspraak van Loesje over vriendschap? Leg je antwoord uit.

- Zoek op internet vijf andere quotes of uitspraken die voor jouw gevoel gaan over wat vriendschap is of zou moeten zijn.
- Bedenk zelf een nieuwe quote over wat vriendschap volgens jou is.
- Kies met de klas de mooiste uitspraken, maak er posters van en hang ze op in de klas.

OPDRACHT 2

- Herlees de delen uit het fragment waarin Raaf opnoemt waar ze aan denkt bij de kleuren grijs en rood. Waaraan denk jij bij de kleuren grijs en rood? Welke overeenkomsten en verschillen zijn er?
- Het boek De geur van groen is helemaal opgebouwd rondom kleuren. Het gaat over het meisje Raaf dat blind is en toch vele **associaties** heeft bij de verschillende kleuren. Elk hoofdstuk heeft een kleur als titel: Groen, Roze, Rood, Grijs, Wit of Paars bijvoorbeeld. In de proloog (begin) en epiloog (eind) staat daarnaast het volgende:

PROLOOG

De wereld heeft de kleuren die je er zelf aan geeft. Een blauwe maandag bijvoorbeeld of een grijze zaterdag. Mijn wereld is zwart. De meeste mensen beweren dat zwart geen kleur is. Zij hebben het mis. Zonder zwart heeft een kleur geen diepte. Er ontstaat pas schaduw als je het mengt met de kleuren om je heen. Je hebt zwart nodig om de wereld te kunnen zien, om je leven echt kleur te geven. Pas als je het echte zwart hebt meegemaakt kun je de kleuren om je heen waarderen en weet je wat de definitie van licht is.
Mijn zwart is het zwart van inktzwart, roetzwart en gitzwart. Het zwart van niets kunnen zien en daarmee leren leven.
Totdat zij in mijn leven verscheen.

EPILOOG

Onze wereld bestaat uit het rood van de vlinders in je buik, niet die beginnende vlinders die horen bij roze, maar dat gevoel dat je hebt als je nergens anders meer aan kunt denken dan aan diegene. Het knalroze waar je jeugdherinneringen op liggen geslagen, in suikerspinwolken en suikerzoete kauwgombellen die als ze knappen je hele gezicht bedekken met een roze plakkerige laag.
Het grijs dat saai kan zijn, maar dat ook de kleur van ouderdom is, en van de verhalen die we onze kinderen gaan vertellen als we oud zijn.
Het paars van Lin en al mijn herinneringen aan haar en alles waar je meteen bij denkt: ja, dat is mooi.
Wit, waar de kou je gevangenneemt en laat zweven over het ijs totdat het smelt en plaatsmaakt voor de kleur waar May-Lin en Roan mij mee omschrijven. Het blauw van het kalme gedruppel van de kraan, het getik van de regen en van de lucht die aangeeft dat het

een mooie dag gaat worden. Maar ook het blauw dat opeens kan veranderen in zwart en je mee kan trekken in een wervelwind aan emoties. En natuurlijk het geel van Roan, de kleur van warmte, de zon en van idiote ideeën die je leven mooier maken. Zijn geel en mijn blauw maken samen groen.
Groen, de kleur van de lente en een nieuw begin.

Roan pakt mijn hand en samen kleuren we het doek voor ons in. Het ruikt naar verse verf vermengd met de geur van Roan en mij.

De geur van groen.

- Wat vind je ervan dat de schrijver zo bewust heeft gewerkt met kleuren in haar boek? Vind je dat een mooie toevoeging of vind je het té bedacht bijvoorbeeld? Leg je antwoord uit.
- In de proloog beschrijft Raaf haar leven als zwart en in de epiloog als groen. Hoe is deze verandering tot stand gekomen?
- Maak zelf een mooie kleurenwaaier met alle kleuren uit het boek. Noteer bij elke kleur:
  - welk gevoel of welke emotie jij daarbij hebt.
  - aan welk voorwerp je denkt bij die kleur.
  - welke herinnering je hebt bij die kleur.
- Lees dit artikel over synesthesie. Leg uit of je denkt dat Raven een vorm van synesthesie heeft of niet. https://www.nemokennislink.nl/publicaties/synesthesie
- Bij het maken van websites wordt veel nagedacht over het gebruik van kleuren. Lees daarover dit artikel. Stel, je mag een logo maken voor je eigen bedrijf. Welke kleuren ga je dan gebruiken en waarom die? https://www.moodles.nl/tips/design/kleurgebruik/welke-gevoelens-emoties-roepen-kleuren-op

OPDRACHT 3

- Schrijf een brief aan Raaf, waarin je haar vertelt hoe erg jij het vindt dat May-Lin is overleden en vooral hoe jij zou omgaan met het verlies van zo'n dierbare vriendin. Geef Raaf inzichten en ideeën mee om het verlies een plaats te geven.

WOORDENLIJST

- **Buiten beschouwing laten**: wegdenken, niet meenemen of betrekken
- **De associatie**: een gedachte die je zomaar krijgt als je iets ziet, hoort of voelt. Het combineren of verbinden van gevoelens en gedacht